

гии проекта необходимо учесть все возможные решения, из которых выбирается эффективная стратегия с определением ее показателей.

Подготовка и реализация стратегии включает план мероприятий и реализацию проекта, где решаются такие задачи: определение основных работ, необходимых объемов и источников финансирования; подбор и подготовка кадров, чтобы гарантировать выполнение работ; определение сроков выполнения проекта, составление графиков его реализации с расчетом необходимых ресурсов; расчет сметы и бюджета проекта, планирование и учет рисков; контроль за ходом выполнения проекта.

Оперативные проекты строятся аналогично стратегическому.

Полученные результаты проекта необходимо оценить и сопоставить с выбранными целями. При неудовлетворительных результатах надо скорректировать поставленные ранее цели. Если цель проекта достигнута, то следует его завершение.

1. Нефедов Л.И., Тимошенко В.В., Пономарев Г.И. Системный анализ социально-экологических аспектов реконструкции жилых кварталов. – Харьков: Основа, 1992. – 152 с.

2. Мазур И.И., Шапиро В.Д., Титов С.А. и др. Управление проектами: Спр. пособие. – М.: Высшая школа, 2001. – 875 с.

Получено 21.01.2002

УДК 656.224 / 225.003.12

М.В.АНДРЕЄВА

Українська академія залізничного транспорту, м.Харків

АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ ПРОЄКТІВ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Розглядається значення залізничного транспорту в розвитку економіки міст. Обґрунтовується необхідність підвищення управління витратами залізниць, особливо щодо пасажирських перевезень.

Ще з далеких часів люди намагалися будувати свої селища у районах, через які проходили транспортні шляхи. Транспорт – це основа для освоєння нових районів, забудови міст. Він є базою для зв'язку, обміну продукцією. Транспорт – один з найважливіших ресурсів у формуванні економіки та соціальних відносин як всієї країни, так і окремих міст. Наявність транспорту впливає навіть на підвищення культурного рівня життя населення.

В економіці України основним видом транспорту є залізничний. Він забезпечує транспортно-економічні зв'язки й потреби населення в перевезеннях. Внаслідок загальноекономічного кризового стану за

останні 10 років обсяги перевезень значно знизилися. Але він і сьогодні сприяє соціальному й економічному зростанню країни.

За останні роки на залізничному транспорті було впроваджено ряд організаційно-технічних та економічних заходів щодо поліпшення виробничо-фінансової діяльності. Але фінансові результати залізничних перевезень залишаються низькими, перш за все через їх збитковість. А саме цей вид перевезень є найважливішим у задоволенні потреби в транспорті населення міст і селищ.

Збитки залізниць від пасажирських перевезень не покривають навіть неодноразові підвищення тарифів на перевезення. Рівень тарифів забезпечив повернення витрат на перевезення пасажирів на 40% в 2000р., або в середньому за 5 років на 42,2%. У далекому сполученні повернення витрат склало 55-60%, у приміському – 7-14%. За останні роки тарифи на перевезення пасажирів підвищені в 2,4 раза, а ціни на продукцію, що споживається залізничним транспортом, зросли в 8,5 раза.

Такі результати діяльності залізничного транспорту щодо пасажирських перевезень є наслідком економічних перетворень в Україні. Ринкові відносини передбачають врахування об'єктивних законів функціонування економіки, тобто вплив на процес функціонування залізничного транспорту економічних законів та закономірностей розвитку. У той же час майно залізниць є державною власністю, що дає змогу маніпулювати транспортом з метою реалізації заходів соціально-економічної політики держави. При цьому реалізація економічної і соціальної функцій здійснюється навіть тоді, коли це суперечить принципам комерційного розрахунку. Крім того, залізниці являють собою природні монополії і зберігають деяку незалежність у формуванні ринку транспортних пасажирських послуг. Отже, процес організації управління пасажирськими перевезеннями треба будувати на таких комплексних фінансово-економічних засадах, що на практиці дозволяють підвищувати ефективність пасажирських перевезень і одночасно враховують необхідний соціально-економічний ефект. Для цього треба формувати наукову школу.

Удосконалення системи економічного управління пасажирськими перевезеннями в сучасних умовах потребує комплексної розробки питань управління. Необхідно вирішувати питання економіки перевезень, що в першу чергу базується на витратах залізниць на перевезення. Згідно з Правилами перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України витрати залізниць є основою встановлення ставок таблиць тарифів на проїзд пасажирів і перевезення багажу і вантажобагажу.

Вартість проїзду пасажирів у спальних вагонах і вагонах з сидячими пронумерованими місцями в поїздах прямого й місцевого сполучення складається з двох частин: плацкарти і квитка. Вказані частини вартості проїзду (тарифу) повинні базуватися на відповідних витратах залізниць по перевезеннях пасажирів. Але на сьогодні немає наукових розробок щодо визначення витрат залізниць по частинах тарифних плат в цілому, а тим більше по категоріях поїздів і вагонів. Адже вивчення витрат є основою цінової політики підприємств залізничного транспорту. Залізницям бракує раціональної калькуляції собівартості перевезень, що б дозволила правильно визначити: а) реальні витрати на виконання перевізної роботи; б) резерви зниження витрат на перевезення як елемент управління. Таким чином, необхідність розрахунку собівартості пасажирських перевезень в далекому сполученні для різних категорій поїздів і вагонів потребує удосконалення методів розрахунку для практичних цілей, що, в свою чергу, обумовлює розробку методів управління витратами. Необхідне поглиблення теоретичних розробок в галузі розрахунку собівартості пасажирських перевезень.

Для досягнення поставленої мети треба вирішити такі питання:

а) вивчити основні методи розрахунку собівартості пасажирських перевезень в тарифних цілях та можливості їх практичного використання на залізницях України;

в) встановити необхідність удосконалення методів розрахунку собівартості пасажирських перевезень в тарифних цілях;

г) визначити можливість використання даних офіційної калькуляції залізниць по пасажирських перевезеннях в далекому сполученні для здійснення розрахунку собівартості в різних поїздах і вагонах при різній дальності поїздки пасажирів;

д) обрати метод розподілу витрат залізниць в далекому сполученні за операціями перевізного процесу, що є основою розрахунку собівартості перевезень в тарифних цілях;

е) розробити методики розрахунку собівартості перевезень і витрат на перевезення пасажирів у різних поїздах і вагонах при різній дальності перевезень;

ж) встановити математичні моделі собівартості і витрат на перевезення пасажирів у тарифних цілях за складовими частинами вартості проїзду пасажирів;

з) здійснити розрахунки собівартості і витрат по перевезенню пасажирів у далекому сполученні при різній дальності поїздки за даними мережі залізниць України.

Розроблені проекти мають бути адаптованими для використання комп'ютерних версій, чіткими, але неускладненими, дозволяти отри-

мувати достатньо достовірні значення складових частин витрат і собівартості пасажирських перевезень.

Удосконалення розрахунків собівартості пасажирських перевезень впливатиме на правильність формування тарифів на пасажирські перевезення, а значить задовольняти потреби населення і позитивно впливати на розвиток територій та забудови міст.

Отримано 21.01.2002

УДК 330.133.2:658.012.2

С.В.ОСИПОВ

Харьковская государственная академия городского хозяйства

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ (В АСПЕКТЕ УПРАВЛЕНИЯ СТОИМОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ)

Определяются понятие эффективности проектирования и пути ее повышения.

Проектирование – одна из важнейших составляющих деятельности предприятия как совокупности мероприятий по ее обеспечению (рис.1). В особенности это относится к мероприятиям, имеющим долгосрочный характер.

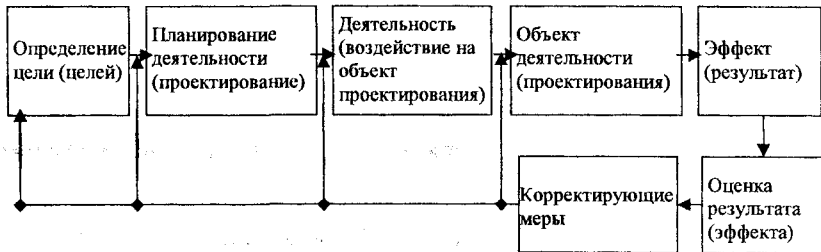

Рис.1 – Схема мероприятия (мероприятий) по обеспечению деятельности предприятия

Так как принципом деятельности предприятия является максимизация эффективности, следовательно, этот принцип лежит и в основе проектирования. Эффективность присуща процессу проектирования, но определить эффективность можно, установив эффективность составления проекта и его реализации. Нужно различать эти два понятия, опираясь на основное определение эффективности как степени приспособленности объекта (системы) к решению определенной задачи в конкретных условиях. Основной задачей составления проекта является четкое поэтапное определение оптимального достижения целей предприятия, которые в конечном итоге сводятся к единой цели – максимизации стоимости предприятия. Под эффективностью со-